

Heikki Lepän Kotimaa24-blogeja vuosilta 2009-2016

Yhteys-liikkeen johtokunnan jäsen, Vantaan Tikkurilan seurakunnan kappalainen, TT Heikki Leppä, 58, kuoli sukellusonnettomuudessa 14.1.2017. Hän osallistui aktiivisesti keskusteluun seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen asemasta ja uudesta avioliittolaista, muun muassa Kotimaa24-blogistina. Hänen keskustelutapaansa ja argumentointiaan arvosti moni sellainenkin, joka oli hänen kanssaan asioista eri mieltä. Julkaisemme muutamia hänen blogejaan eri vuosilta.

Myrkkyy nimeltä Sodoma-argumentti

28.12.2009 | Heikki Leppä

Keskusteltaessa suhtautumisesta seksuaalisiin vähemmistöihin ja heidän oikeuksiinsa on Sodoma-argumentti epäasiallinen, virheellinen, loukkaava ja vaarallinen. Erityisen epäasiallinen se on silloin, kun keskustellaan rekisteröidyn parisuhteen siunaamisesta tai genderneutraalista avioliitosta.

Seuraavat kymmenen kohtaa perustelevat teesini. Tämä kirjoitus ei ota kantaa sen enempää rekisteröidyn parisuhteen siunaamiseen, kuin genderneutraaliin avioliittoonkaan. Tämä ottaa kantaa vain yhteen keskustelussa esiintyneeseen argumenttiperheeseen, joka rakentuu Sodoma-kertomusten ympärille. Sodoma-argumentin voi laittaa sinne, minne se kuuluu, vaikka olisikin eri mieltä esimerkiksi suhtautumisesta rekisteröityyn parisuhteeseen.

1. Sodomian pahuutta kuvataan yhteisön hyväksymän homoseksuaalisen joukkoraiskauksen yrityksellä. Tällä ei ole mitään tekemistä kahden aikuisen ihmisen vastuullisen seksuaalisen käyttäytymisen kanssa. Vastuullisuudella tarkoitan sitä, että huolehditaan tartuntariskeistä, eikä muutenkaan vahingoiteta toista fyysisesti tai psyykkisesti eikä loukata ketään kolmatta henkilöä.

2. Vanhan testamentin kielto, Älä makaa miehen kanssa niin kuin naisen kanssa maataan, sillä se on kauhistuttava teko (3. Moos 18:22), ei toimi puuttuvana linkki meidän tuntemamme seksuaalisen käyttäytymisen ja Sodomian kuvauksen välillä. Tämä vaatii hieman avaamista, koska mainittua kieltoa voidaan tulkita kahdella tavalla.

Vaihtoehto a) Miehenmakaamiskielto tarkoittaa seksiä kahden miehen välillä, myös konsensuksessa tapahtuvaa vastuullista seksiä. Tässä tapauksessa Sodomian synti on rikos neljäljänneen potenssiin. Kysymys on ensinnäkin kielletystä yhdynnästä, toiseksi raiskauksesta, kolmanneksi joukkoraiskauksesta ja neljänneksi yhteisön hyväksymästä asiasta, eikä muutaman häirikön riehumisesta. Tässä tapauksessa Sodomassa rikotaan lakia ja hyviä tapoja erittäin raskauttavien asianhaarojen vallitessa. Näiden kahden rinnastaminen on sama, kuin rinnastettaisiin 80 km/h rajoituksella 93 km/h ja yli 200 km/h taajamassa.

Vaihtoehto b) Miehenmakaamiskielto tarkoittaa miehen häpäisemistä. Tässä tapauksessa matka kiellon ja Sodomian tapahtumien välillä on lyhyempi. Mutta silloin kumpikaan teksti ei puhu konsensuksessa tapahtuvasta vastuullisesta seksistä. Ja ovat siten irrelevantteja.

3. Raamattu ei missään perustele homoseksuaalisuuskieltoa Sodomalla. Tätä kytkentää Raamattu ei tee; sen tekevät Raamatun lukijat, jos tekevät. Asian voisi kuvata siten, että Raamatussa on pari johdinta, pari jakorasiaa ja muutama sokeripala, joista voi rakentaa kytkennän. Mutta Raamatussa ei

ole kytkentää valmiina. Tarvikkeet eivät ole sama kuin valmis tuote.

4. Yksi yritys puolustaa kytkentää Sodoman synnin ja vastuullisen homoseksin välillä käyttäen hyväkseen erilaisia synnin kärjistyksiä, esimerkiksi: "Teille on opetettu tämä käsky: 'Älä tee aviorikosta.' Mutta minä sanon teille: jokainen, joka katsoo naista niin, että alkaa himoita häntä, on sydämessään jo tehnyt aviorikoksen hänen kanssaan." (Mt 3:27-28). Ongelmaksi muodostuu näiden kohtien yksipuolinen käyttö. Jos synnin kärjistystä käytetään argumenttina yhden synnin kohdalla, pitäisi sitä käyttää myös kaikkien muiden syntien: "Niin kuin te tuomitsette, niin tullaan teidät tuomitsemaan, ja niin kuin te mittaatte, niin tullaan teille mittaamaan." (Mt 7:2).

Toiseksi synnin kärjistyksen ja synnin kollektiivisuuden korostus alleviivaa kaikkien ihmisten toivotonta syntisyyttä. Ainakin luterilaisessa tulkinnassa ajatus on, että hurskainkin kristitty on omine tekoineen pelkkää sontaa ja tarvitsee Kristusta. Tästä näkökulmasta näiden kärjistysten ja Jumalan syntiin kohdistuvan vihan käyttäminen sen perustelemiseen, että määrätty synti on olennaisesti vakavampi kuin joku toinen nousee suoraan Raamatun intentiota vastaan. Ajatus ei ole tehdä eroa syntisten ja syntisten välillä, siis esimerkiksi homojen ja yksiavioisten heteroiden. Ajatus on osoittaa, että molemmat ovat Kristusta tarvitsevaa pohjasakkaa.

5. Raamatun taakse ei saa paeta eettistä vastuuta. Ihminen on Jumalan edessä vastuussa teoistaan. Sillä ei ole merkitystä, että joku osaa saivarrellen selittää oman itsekkyytensä sallituksi — ainakaan Jumalan edessä. Jeesuksen sana kuvaa asian tyhjentyvästä: " ...Te teeskentelijät! Te maksatte kymmenykset jopa mintusta, tillistä ja kuminasta, mutta laiminlyötte sen, mikä laissa on tärkeintä: oikeudenmukaisuuden, laupeuden ja uskollisuuden. Näitä teidän pitäisi noudattaa, noita muitakaan unohtamatta." (Mt 23:23).

En siis pidä Sodoma-argumenttia Raamatun valossa perusteltuna ja asiallisena. En pidä sitä myöskään muuten asiallisena ja korrektina.

6. Sodoma-argumentin käyttö lisää hlbt-ihmisten ja heidän läheistensä ahdistusta tarpeettomasti. Kysymys on toisen ihmisen vahingoittamisesta eli väkivallasta. Jos kysymys on tietämättömyydestä, niin synti on pienempi, kuin jos henkilö tietää vahingoittavansa toisia.

7. Suorastaan vaarallinen argumentista tulee siksi, että sen avulla kylvetään pelkoa, epäluuloa ja vihaa lähimmäisiä kohtaan. Vaikka tällaisen 'sanankylvön' tarkoituksena ei olekaan — näin uskon — johtaa rikoksiin hlbt-ihmisiä vastaan, niin se on muokkaamassa pohjaa myös tällaiselle käyttäytymiselle. Lievimmässä muodossa kysymys on ihmisten eristämisestä. Eikä tarvitse mennä kuin entiseen Neuvostoliittoon tai Balkanille, niin hlbt-ihmiset saavat pelätä henkensä puolesta. Lisäksi on ehkä hyvä muistuttaa, että laillisuuden raja Suomessa ei ole kovin kaukana: Joka yleisön keskuuteen levittää lausuntoja tai muita tiedonantoja, joissa uhataan, panetellaan tai solvataan jotakin kansallista, rodullista, etnistä tai uskonnollista ryhmää taikka niihin rinnastettavaa kansanryhmää, on tuomittava kiihottamisesta kansanryhmää vastaan sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

8. Argumenttia käytetään myös välillisesti väärän todistuksen antamiseen lähimmäisestä leimaamalla vastuulliset hlbt-ihmiset joukkoraiskaajiksi. Joissakin kirjoituksissa heidät on rinnastettu myös pedofiileihin. Tässä yhteydessä en malta olla lainaamatta Lutherin Vähä katekismusta:

“Älä lausu väärää todistusta lähimmäisestäsi.

Mitä se merkitsee? Meidän tulee niin pelätä ja rakastaa Jumalaa, että emme puhu lähimmäisestämme perättömiä, petä hänen luottamustaan, panettele häntä tai tahraa juoruilla hänen mainettaan, vaan puolustamme häntä, puhumme hänestä hyvää ja tulkitsemme kaiken hänen parhaakseen.”

9. Kirkon työn kannalta Sodoma-argumentti on tuhoisa. Sen käyttö leimaa kristittyjä paranoijiseksi porukaksi, joka asiattomasti lyö lyötyjä. Jeesus ei kuitenkaan käskenyt olla äkkijyrkkiä tompeleita, vaan sekä pitämään kiinni totuudesta että harkitsemaan toimintaa: "Minä lähetän teidät kuin lampaat susien keskelle. Olkaa siis viisaita kuin käärmeet ja viattomia kuin kyyhkysset." (Mt 10:16)

10. "Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille. Tässä on laki ja profeetat." (Mt. 7:12). Tahdotko, että sinut leimataan rikolliseksi, joukkoraiskaajaksi; tahdotko, että sinut ja kaltaisesi nostetaan vastuuseen milloin mistäkin onnettomuudesta, Sodoman ja Gomorran tuhosta alkaen; tahdotko, että sinusta levitetään perättömiä huhuja. Jos et tahdo, niin lopeta myrkyntyminen!

Onko jo aika muuttaa kirkkohäiden ehtoja?

12.1.2010 | Heikki Leppä

Kirkon on ennemmin tai myöhemmin opittava toimimaan monikulttuurisessa Suomessa, ilman vanhoja privilegioita. Tämä vaatii myös kirkon omien säännösten uudelleenarvioimista. Oli aika, jolloin kirkko ja esivalta saattoivat pakottaa ihmisen käymään rippikoulun. Painostuskeinona on avioon pääsy. Ja 'susipareja' jahdattiin avioon. Homma toimi, koska avioon pääsi vain papin edessä ja normeilla oli yhteisön tuki.

Säädettiin siviiliavioliittolaki. Säädettiin uskonnonvapauslaki. Yhteiskunnassa, jonka enemmistö ja johtavat aatevirtaukset olivat kirkkomyönteisiä, sosiaalinen paine edelleen tuki kirkkoa. Tässä tilanteessa kirkko saattoi edelleen kieltäytyä vihkimästä avioliittoon kirkkoon kuulumattomia ja myös niitä kirkon jäseniä, jotka eivät olleet käyneet rippikoulua. Ihmiset halusivat kirkkohäät ja kirkko käytti tätä painostuskeinoa häikäilemättä hyväkseen. Sen verran annettiin periksi eriuskolaisille, että kirkollinen vihkiminen on mahdollinen rippikoulun käyneen luterilaisen ja muuhun kristilliseen kirkkokuntaan kuuluvan välillä. Asiaa lähestytään edelleen sillä logiikalla, mikä on kirkon oikeus suhteessa jäseniinsä ja muihin suomalaisiin.

Maailma on muuttunut edelleen. Kirkollisella vihkimisellä ei ole enää samaa sosiaalista merkitystä kuin ennen. Myös yhä suurempi osa suomalaisista ei kuulu mihinkään kristilliseen kirkkoon. Tässä tilanteessa kirkko joutuu ratkaisemaan, miten se kohtelee niitä perheitä, joissa toinen vanhempi kuuluu kirkkoon ja toinen ei.

Nykyinen tilanne on myös teologisesti nurinkurinen. Avioliittoon vihkimisessä on kaksi puolta: yhteiskunnallinen vihkiminen ja kirkollinen siunaaminen. Nyt kirkkojärjestys rajaa yhteiskunnallisen puolen vain konfirmoiduille jäsenilleen, koska kirkollinen vihkiminen on rajattu. Sitävastoin kirkollinen puoli, siunaus on tarjolla kaikille: pariskunta, joka ei kelpaa kirkossa vihittäväksi, kelpaa kyllä siunattavaksi. Tärkeää on huomata, että kirkollisen vihkimisen rajaaminen on kirkon ja vain kirkon ratkaisu. Kirkon papeilla on yleinen vihkimisoikeus avioliittolain perusteella, mutta

kirkkojärjestys asettaa rajat. Olisiko nyt aika miettiä uudelleen kirkollisen vihkimisen ehtoja.

Otetaan lähtökohdaksi kirkon rippikoulun käyneen jäsenen oikeus kirkolliseen vihkimiseen kihlakumppanin uskonnollisesta vakaumuksesta riippumatta. Kysymys olisi siis jäsenen subjektiivisesta oikeudesta. Jos esimerkiksi kirkon jäsen haluaisi mennä naimisiin buddhalaisen kanssa kristillisin menoin, niin heidät otettaisiin ilolla vastaan. Tämä merkitsisi myös sen viestin lähettämistä, että kirkko pitää kaikkia avioliittoja yhtä arvokkaina, myös niitä, joissa toinen puoliso ei ole kristitty. Eikä vailla merkitystä ole sekään puoli, että kirkollisen vihkimisen valinnut kirkkoon kuulumaton otetaan kirkossa avosylin vastaan.

Heteronormatiivinen heresia

5.4.2011 | Heikki Leppä

Pitäytyminen vanhaan uusilla perusteilla on radikaali muutos.

Jumala on luonut maailman. Jumala on luonut ihmisen. Jumala luo uutta käyttäen luomaansa välineenä. Esimerkiksi luodessaan uuden ihmisen. Tähän Jumala on säätänyt, että jokaisen tulee saada perimää sekä naiselta että mieheltä.

Yhteiskuntamme torjui homoseksuaalit suhteet, koska niitä yleisesti pidettiin siveettömyytenä ja vaarallisina. VT ymmärsi asian miehen häpäisynä; UT:ssa Paavali pakanoiden irstailuna. Kirkko liittyi näihin yleisiin käsityksiin. Kysymys ei ollut dogmista, vaan ymmärryksestä siitä, mikä toteuttaa rakkautta ja oikeudenmukaisuutta.

Vähitellen Jumalan armo on saanut vaikuttaa meissä ja avannut ymmärryksemme näkemään, että vastuullinen homoseksuaalisuuden toteuttaminen ei ole vaarallista sen enempää yhteiskunnalle kuin yksilöllekään. Kysymys ei olekaan irstailusta vaan toisesta ihmisestä välittämisestä ja inhimillisen rakkauden toteuttamisesta.

Jos muutos torjutaan vetoamalla kirkon oppiin, muutetaan kirkon oppia. Siihen lisätään heteronormatiivinen dogmi, jonka mukaan evankeliumiin itseensä kuuluu homoseksuaalisuuden ja homoseksuaalien torjuminen. Kysymys on evankeliumin valjastamisesta kantamaan vierasta iestä. Siis heresia.

Tasa-arvoinen avioliittolaki ja luterilainen tunnustus

16.10.2011 | Heikki Leppä

Kun yleinen oikeustaju muuttuu niin, että homoseksuaalisuutta ei pidetä paheksuttavana vaan ongelma on pikemminkin homoseksuaaleihin kohdistuva syrjintä, luterilainen tunnustus pikemminkin vaatii asian harkitsemista uudelleen kuin pitäytymistä vanhoihin käsityksiin. Perustelut nousevat aika suoraan luterilaisesta tunnuksesta.

Kirkollisessa keskustelussa vedotaan Raamattuun ja luterilaiseen tunnustukseen usein tavalla, joka antaa ymmärtää, että luterilainen tunnustuksellisuus on raamatullisuutta. Tai jopa: raamatullisuus on luterilaista tunnustuksellisuutta. Luterilainen sola scriptura, yksin Raamattu, ei kuitenkaan ole mitä

tahansa raamatullisuutta: emme voi ottaa fraasia yksin Raamattu, antaa sille mitä tahansa sisältöä ja sanoa, tämä on luterilainen oppi. Kun kysytään, mitä luterilainen kirkko opettaa, pitää tutustua luterilaisiin tunnustuskirjoihin eikä vain hokea Raamattu, Raamattu, Raamattu.

Kun puhutaan kirkollisesta vallasta ja maallisesta vanhurskaudesta, keskeinen asiakirja on luterilaisen kirkon päätunnustus, muuttamaton Augsburgin tunnustus ja erityisesti sen 28. artikla Kirkollisesta vallasta. Koska jokaisen kirjahyllyssä ei liene Tunnustuskirjoja tai edes Augustanaa eivätkä kaikki lukijat jaksa googlettaa, niin tässä blogissa on suhteellisen laajoja suoria sitaatteja ko. artiklasta höystettynä allekirjoittaneen kommentteilla.

Sen takia kirkollista ja maallista valtaa ei pidä sekoittaa toisiinsa. Kirkollisella vallalla on oma valtuutuksensa, nimittäin opettaa evankeliumia ja toimittaa sakramentit. Se ei saa sekaantua sille vieraisiin tehtäviin, ei vaihtaa maallisia hallituksia, ei kumota esivallan säätämiä lakeja, ei kieltää lain määräämää kuuliaisuutta, ei asettaa esteitä tuomioille, jotka koskevat maallisia järjestyksiä tai sopimuksia eikä määrätä esivallalle sääntöjä valtion järjestysmuodosta. Sillä Kristus sanoo: "Minun valtakuntani ei ole tästä maailmasta", (Joh. 18:36) tai: "Kuka on asettanut minut teille tuomariksi tai jakomieheksi?" (Luuk. 12:4) Myös Paavali sanoo: "Meillä on yhdyskuntamme taivaissa" (Fil. 3:20), ja edelleen: "Meidän sota-aseemme eivät ole lihalliset, vaan ne ovat voimalliset Jumalan edessä hajottamaan järjen päätelmät" jne. (2Kor. 10:4).

Tällä tavalla meikäläiset erottavat kummankin vallan tehtävät ja kehottavat kunnioittamaan molempia ja tunnustamaan, että molemmat ovat Jumalan lahja ja hyvä teko.

Jos piispoilla tämän lisäksi on maallisen miekan valtaa, niin heillä ei ole sitä piispoina evankeliumin määräyksestä, vaan inhimillisen oikeuden perusteella. Tämän vallan kuninkaat ja keisarit ovat heille myöntäneet omaisuutensa maallista hallintoa varten. Tämä on kuitenkin toinen tehtävä kuin evankeliumin palvelijan virka.

Luterilaisuus tekee selvän eron kirkollisen vallan ja maallisen vallan välillä. Edelleen luterilaisuus pitää maallista esivaltaa Jumalan lahjana ja hyvänä tekona. Ehkä merkittävin korostus on siinä, että kirkollinen valta on julistaa evankeliumia ja jakaa sakramentteja; laista ei puhuta mitään.

Mutta kun piispat opettavat ja määräävät sellaista, mikä sotii evankeliumia vastaan, niin seurakunnalla on tukenaan Jumalan käsky, joka kieltää tottelemasta heitä: "Kavahtakaa vääriä profettoja" (Matt. 7:15); "Vaikka enkeli taivaasta julistaisi teille toista evankeliumia, hän olkoon kirottu" (Gal. 1:8); "Sillä me emme voi mitään totuutta vastaan, vaan ainoastaan totuuden puolesta" (2Kor. 13:8). Edelleen on kirjoitettu: "Meille on annettu valta rakentaa, ei hajottaa." (2Kor. 10:8) Näin määräävät myös kirkkosäännöt (II quaest. VII, cap. Sacerdotes et cap. Oves). Kirjeessään Petilianusta vastaan Augustinus huomauttaa: "Katolisillekaan piispoille ei pidä antaa periksi, jos he erehtyvät ja opettavat mielipiteitä, jotka ovat ohjeellisen Jumalan sanan vastaisia."

Sikäli kuin piispoilla on edellä sanotun lisäksi vielä valta tai tuomio-oikeus tietyissä, esim. avioliittoa, kymmenyksiä jne. koskevissa asioissa, se on heillä inhimillisen oikeuden perusteella. Jos virkaan vihitys laiminlyövät nämä asiat, ruhtinaiden on silloin yleisen rauhan vuoksi pakko jopa vasten tahtoaan jakaa oikeutta alamaisten keskuudessa.

Avioliittoasiat on nimenomaan määritelty maallisen vallan asioiksi. Ja siis inhimillisen järjen ja vastuullisen harkinnan piiriin.

Samaten perinnäissäntöjen laatijat toimivat Jumalan käskyn vastaisesti, kun he keskittävät synnin ruokiin, päiviin ja muihin sellaisiin ja vaivaavat näin seurakuntaa lain orjuudella, ikään kuin kristityille kuuluisi vanhurskauttamisen saavuttamiseksi leeviläisten järjestyksen kaltainen kulttijärjestys. Sellaisen järjestyksen luomisen Jumala olisi muka antanut tehtäväksi apostoleille ja piispoille. Näin näet muutamit kirjoittavat, ja paavit näyttävät osittain joutuneen harhaan Mooseksen lain esimerkin johdosta. Tästä ovat peräisin ne taakoiksi muodostuneet käsitykset, että on kuolemansynti tehdä käsillään työtä juhlapäivinä, vaikka se tapahtuu toisia loukkaamatta, että tietyt ruoat saastuttavat omantunnon, että paastot, ei luonnonmukaiset vaan itse keksityt, ovat tekoja, jotka sovittavat Jumalan, että on kuolemansynti laiminlyödä kanoniset rukoushetket ja ettei pidätettyä syntiä ilman pidättäjän auktoriteettia voisi antaa anteeksi. Itse asiassa kirkkosäännötkään eivät puhu tässä kohden syyllisyyden vaan kirkollisen rangaistuksen pidättämisestä.

Mistä piispoilla on valta määrätä seurakunnille tällaisia ihmissääntöjä omiatuntoja sitomaan? Pietarihan ei salli, että opetuslasten kannettavaksi pannaan mitään iestä. (Ap.t. 15:10) Paavalin sanojen mukaan Herra on antanut piispoille vallan rakentaa, ei kukistaa. (2Kor. 10:8) Miksi he lisäävät syntien määrää moisilla perinnäissäännöksillä?

Meillähän on toki selviä lausumia, jotka kieltävät asettamasta ihmissääntöjä, joiden tarkoituksena on Jumalan sovittaminen tai joita pidetään välttämättöminä pelastukseen. Paavali sanoo: "Älköön kukaan teitä tuomitko syömisestä, juomisesta, minkään juhlan, uudenkuun tai sapatin johdosta" (Kol. 2:16). Paavali jatkaa: "Jos te olette Kristuksen kanssa kuolleet pois maailman alkeisvoimista, miksi te, ikään kuin eläisitte maailmassa, laaditte säädöksiä: määrätte säädöksiä: 'Älä tartu, älä maista, älä koske!'" Se hän kaikki kotona käytettäessä, ja on ihmiskäskeyjä ja oppeja, joilla tosin on viisauden maine. (Kol. 2:20-23) Kirjeessään Tiitukselle (Tiit. 1:14) Paavali kehottaa: "Älä kiinnitä huomiota juutalaisiin taruihin äläkä totuudesta pois kääntyvien ihmisten käskyihin."

Luterilainen tunnustus pitää ihmissääntöinä esimerkiksi Mooseksen lain määräyksiä. Erityisesti torjutaan sellaiset määräykset joilla ansaittaisiin armo tai jotka ovat pelastukselle välttämättömiä. Mitä kaikkea luetaan ihmissääntöjen piiriin jää auki, mutta selviä vihjeitä aihepiirin laajuudesta esitetään.

Tällaisia säännöksiä seurakuntien tulee noudattaa rakkauden ja rauhan vuoksi ja niitä tulee seurata, jotteivat toiset loukkaisi toisiaan, vaan että kaikki tapahtuisi seurakunnissa rauhallisesti ja ilman häiriötä. Omiatuntoja ei tule vaivata uskottelemalla, että säännökset ovat välttämättömiä pelastukseen ja että ne, jotka niistä pahennusta aiheuttamatta poikkeavat, tekevät synnin. Eihän kukaan väittäne, että nainen, joka pahennusta herättämättä näyttäytyy julkisesti paljain päin, tekee synnin.

Keskeistä on se, mikä herättää pahennusta. Tämä on sikäli merkittävä linjaus, että pahennus on sosiaalisesta tilanteesta riippuva. Vielä tärkeämpi on linjaus, että ei saa uskotella, että määräysten noudattaminen olisi välttämätöntä pelastukseen.

Apostolit käskivät pidättymään verestä (Ap.t. 15:20) jne. Kuka tätä nykyään noudattaa? Ne, jotka eivät noudata tätä käskyä, eivät silti tee syntiä, koska itse apostolitkaan eivät tahtoneet rasittaa omiatuntoja tällaisella orjuudella, vaan antoivat kiellon vain tietyksi ajaksi pahennuksen välttämiseksi. Tätä säännöstä tarkasteltaessa on näet otettava varteen evankeliumin pysyvä tarkoitus.

Tuskin mitään vanhoja kirkkosääntöjä noudatetaan täsmällisesti. Monet niistä jäävät joka päivä käytöstä niidenkin keskuudessa, jotka niitä kiivaimmin puolustavat. Omistatunnoista ei myöskään voida pitää huolta, ellei tässä seurata kohtuutta ja opeteta, ettei vanhojen säännösten noudattaminen ole välttämätöntä ja ettei omiatuntoja loukata, vaikka käytäntö sellaisissa asioissa muuttuisikin.

Tässä otetaan kantaa suurimmalla mahdollisella apostolisella arvovallalla Raamatussa annettuun ohjeeseen: se koski vain sitä historiallista tilannetta. Ratkaisevaa on pahennuksen välttäminen. Toinen merkittävä linjaus on, että käytäntö vanhoissakin asioissa voi muuttua.

Johtopäätökset siitä, mitä Augustana sanoo:

- 1) Avioliittolaki kuuluu maallisen vallan asioihin.
- 2) Ajatus, että jonkun sosiaalisen elämän käskyn noudattaminen tai noudattamatta jättäminen olisi pelastuskysymys on luterilaisen tunnustuksen näkökulmasta harhaoppi.
- 3) Eettisten käskyjen sitovuutta arvioidaan sen perusteella, mikä herättää pahennusta ja mikä ei.
- 4) Se, että käsky on Raamatussa tai Uudessa testamentissa ei ole ratkaisevaa.
- 5) Käytäntö vanhoissa kirkollisissa tavoissa voi muuttua.

Kun yleinen oikeustaju muuttuu niin, että homoseksuaalisuutta ei pidetä paheksuttavana vaan ongelma on pikemminkin homoseksuaaleihin kohdistuva syrjintä, luterilainen tunnustus pikemminkin vaatii asian harkitsemista uudelleen kuin pitäytymistä vanhoihin käsityksiin. Mutta tämän harkitseminen on vastuullisen harkinnan ei niinkään teologian kysymys.

Osaako kirkko lukea aikain merkkejä?

29.2.2012 | Heikki Leppä

Tulevaisuus on tasa-arvoisen avioliittolain. Tuore gallup kertoo asian hyvin yksiselitteisesti: Erityisen suurta kannatus on naisten, alle 35-vuotiaiden ja korkeasti koulutettujen keskuudessa, mutta myös kaikista alle 50-vuotiaista lähes 60 % kannatti muutosta.

Tämä heijastaa muutosta suhtautumisessa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin ainakin Länsi-Euroopassa sekä Pohjois- ja Etelä-Amerikassa. Muutoksen taustalla on ensiksikin se, että asiaa ei pidetä enää rikoksena tai sairautena, vaan ymmärretään osaksi ihmisten keskinäistä erilaisuutta. Muutosta luonnollisesti kiihdyttää yhä useamman tulo ulos kaapista.

Jokaisella muutoksella on vastustajansa. Jos kysymys olisi merkittävästä taloudellisesta uhasta, ymmärtäisin vastutuksen aivan kuten ymmärrän, miksi orjankauppiat vastustivat orjuuden lakkauttamista tai miksi valaanpyytäjät vastustavat valaiden pyyntikieltoa. Tässä tapauksessa muutos ei uhkaa kenenkään taloudellisia etuja.

Torjuvaa kantaa on yritetty perustella vetoamalla lasten oikeuteen äitiin ja isään sekä biologisen vanhemmuuden merkityksellä. Nämä perustelut toimisivat, jos samoja perusteita sovellettaisiin myös heteroseksuaaliin. Mutta kukaan ei vaadi leskeksi jäänyttä pienen lapsen vanhempaa menemään naimisiin jotta lapsella olisi sekä isä että äiti. Käsitteekseni lapsen tietoisuus biologisista vanhemmistaan ei juuri poikkea sateenkaariperheissa muista perheistä. Valikoiva soveltaminen tekee argumentista rasistisen. Tutkikoon itseään ken näitä argumentteja käyttää.

Toinen peruste torjuvalle kannalle nousee perinteestä: avioliitto on miehen ja naisen liitto. Perinneargumentti johtaa luontevasti malliin, jossa miehen ja naisen liittoa kutsutaan avioliitoksi ja

muille liitoille varataan jokin toinen nimi mutta mitään muuta eroa ei sitten olekaan. Voi olla, että joku tällainen malli hyväksytään kompromissina. Mutta minun on vaikea uskoa, että tällainen malli jäisi pysyväksi: kun yleiseen kielenkäyttöön leviää puhe avioliitosta, niin ennemmin tai myöhemmin lakitekstinkin mutkat oikaistaan.

Kun tasa-arvoinen avioliittolaki hyväksytään, kirkko joutuu ottamaan asiaan kantaa. Osa haluaisi, että kirkko torjuu tällaisen luopumuksen leviämisen yhteiskunnassamme. Tämä tie johtaa ensiksikin siihen, että kirkko jää edustamaan jotakin muinaista maailmaa. Edelleen tästä kysymyksestä tulee rasistinen stigma kirkolle, joka vie uskottavuutta kirkon julistukselta (on tullut jo joissakin piireissä).

Toinen vaihtoehto on yhteiskunnan ratkaisujen suoraviivainen hyväksyminen. Tämä vaihtoehto nostaa epäilemättä hirveän äläkän konservatiiveissa piireissä.

Kolmas vaihtoehto on se, miten kirkko on yleensä reagoinut kaikkiin muutoksiin yhteiskunnassa. Kirkko empii ja jaamailee, kiistelee ja riitelee, tekee kompromisseja, joiden sisällöstä on erilaisia tulkintoja, ja lopulta aivan liian myöhään antaa periksi ja seuraa yhteiskunnan ratkaisua.

Kirkko ei voi hylätä niitä, joiden on vaikea sopeutua muutokseen, jos se haluaa olla kaikkien kirkko. Toisaalta kirkko ei voi jäädä sivuun yhteiskunnan kehityksestä, jos se haluaa olla osa suomalaista kulttuuria. Kirkon ei kannata jäädä yhteiskunnan kehityksen jarruksi, jota jälkipäänvalvojat potkivat eteenpäin.

Kirkon (ajallinen) menestys perustuu tänä päivänä siihen, että kirkko tekee hyvää, kirkko julistaa lähimmäisenrakkautta ja kaikkien ihmisten tasa-arvoa. Jos kirkko sitoutuu asiaan, jonka kansan enemmistö kokee vääryudeksi ja rasismiksi, se menettää tämän olemassaolonsa kannalta keskeisen elementin. Synti ja sen anteeksianto, eivätkö ne enää kuulu kirkon sanomaan? Kyllä kuuluvat. Mutta niiden valikoiva käyttäminen vähemmistöjen polkemiseen on evankeliumin vääristämistä sortavaksi laiksi ja rasismia. Yhdellä sanalla: syntiä.

Avioliiton puolesta!

22.04.2013 / Heikki Leppä

Keskusteltaessa tasa-arvoisesta avioliittolaista kaikki tuntuvat omasta mielestään puolustavan avioliittoa. Miten on mahdollista, että avioliiton puolustaminen johtaa päinvastaisiin näkemyksiin. Ongelma ei ratkea vaikka avioliitto varustettaisiin atribuutilla kristillinen. Mikä on se kristillinen avioliittokäsitys, mitä kukin puolustaa.

Lukiessani tasa-arvoisen avioliittolain vastustajien argumentaatiota minulle tulee seuraava tunne. Jumala on luonut ihmisen vastaamaan ihmisen ideaa, joka on heteroseksuaali hedelmällinen mies tai nainen. Ihmisen tehtävä on toteuttaa avioliiton ideaa, joka on miehen ja naisen elinikäinen liitto. Kirkon opetuksen tehtävä on opettaa tätä luomisessa annettua (ikuista) ideaa vaikka yhteiskunta muuttaisikin käsityksiään.

Tässä ajattelussa syntiinlankeemus selittää sitä, että elävässä elämässä tämä ei aina toimi. Voidaan ajatella suoraan niin, että homous ja lesbous ovat syntiä. Tai sitten ne nähdään sairautena tai

vajavuutena, jotka ovat synnin seurausta. Kysymys on avioliiton idean puolustamisesta. Tämän ymmärretään automaattisesti tarkoittavan myös avioliittojen puolustamista.

Toisaalta voidaan lähteä siitä, että Jumala antoi ihmiselle tehtävän elää sosiaalisena olentona toisten ihmisten kanssa. Tähän kuuluu se, että ihmiset sitoutuvat pitämään huolta toisistaan. Tähän sitoutumiseen kuuluu tavoitteena uskollisuus ja elinikäisyys. Sitoutumisen rajoja säätelee kulloinkin kulttuuri: jossakin voi olla useita vaimoja tai useita miehiä; meidän kulttuurimme on kauan tunnustanut yhden miehen ja yhden naisen liiton avioliitoksi. Nyt yhä laajemmin ajatelleen, että avioliitto voi olla myös kahden miehen tai kahden naisen sitoutunut suhde.

Tässä ajattelussa ei ole ikuista ihmisyyden tai avioliiton ideaa, jonka toteuttaminen tai johon pyrkiminen olisi ihmisen velvollisuus. Mutta tässä on velvollisuus — Jumalan käsky, jos niin halutaan sanoa — pitää huolta toisesta, olla toiselle uskollinen, antaa hellyyttä ja saada hellyyttä, pitää toisia ihmisiä lähimmäisinä. Syntiinlankeemus näkyy näiden velvollisuuksien rikkomisina.

Kysymys ei ole siitä, kumpi on uskollinen Jumalan yleiselle ilmoitukselle, Raamatulle tai Jeesuksen opetukselle. Kysymys on niistä filosofisista edellytyksistä, joilla Raamattua luetaan ja maailmaa katsotaan.

Miten sivuasiasta tuli pääasia?

05.07.2013 / Heikki Leppä

Ihmisen seksuaalinen käyttäytyminen on osa — iso osa — ihmisyyden elämää. Tähän kuuluvat käytännöt ja normit, niiden noudattaminen ja rikkominen. Normit myös muuttuvat aikojen ja tilanteiden kuluessa. Yleensä uskonnot ovat hyväksyneet nikotellen erilaiset muutokset; esimerkkinä Suomen kirkon suhtautuminen avioeroon. Toinen vaihtoehto on ollut pitää kiinni vanhoista näkemyksistä, joista uskovat piittaavat, jos piittaavat; esimerkkinä katolilaisten suhtautuminen ehkäisykieltoon. Kristinuskon tai juuri minkään muunkaan uskonnon ydin ei kuitenkaan ole seksuaalimoraali.

Miten sitten on mahdollista, että homoseksuaaleista on tullut niin keskeinen osa kirkollista keskustelua? Kaikki muutokset ovat haastaneet kirkon tullessaan, siinä ei ole mitään uutta. Nyt vain sekä kielenkäyttö että toimenpiteet ovat saaneet ennennäkemättömiä ulottuvuuksia. Suhtautumisesta yhden vähemmistön oikeuksiin on tullut kysymys, joka tuntuu vaarantavan kirkollisen yhteyden maan päällä ja pelastuksen iankaikkisuudessa. Miksi tässä kysymyksessä ei näytä olevan mahdollista löytää rauhanomaista rinnakkaiselo?

Kun ymmärrys seksuaalisuudesta on muuttunut, niin suomalaisten enemmistön suhtautuminen homoseksuaalisuuteen ja homoihin ja lesboihin on muuttunut ja muuttumassa. Osa kirkon aktiivisista jäsenistä jakaa tämän muutoksen. Minulle ja monelle muulle tämä on kysymys ihmisen hyväksymisestä. Ja siihen hyväksymiseen kuuluu myös hänen parisuhteensa hyväksyminen. Näen asian niin, että ymmärryksemme rakkauden (ei tarkoita eroottista rakkautta) ja oikeudenmukaisuuden toteuttamisesta — eli Jumalan tahdosta — on syventynyt.

Ajattelen niin, että tämän myönteisen vaihtoehdon rinnalla on kolme välittävää vaihtoehtoa, joiden kanssa keskusteleminen rakentavasti on realistinen mahdollisuus. Ja joiden kanssa asia pysyy järkevissä mittasuhteissa. Yksi on se, että pidetään tiukasti kiinni siitä, että avioliitto on miehen ja naisen välinen, mutta muuten pyritään eroon kaikesta syrjintään vivahtavastakin. Toinen vaihtoehto on, että homoseksuaalista käyttäytymistä pidetään syntinä, mutta ajatellaan, että joku toinen voi nähdä tilanteen toisin. Kolmannessa homoseksuaalista käyttäytymistä pidetään syntinä, mutta sitoutunutta parisuhdetta pidetään pienempänä pahana kuin irtosuhteita; ja ehkä avoimmuutta parempana kuin kaappiin menemistä. Kaikille näille on tyyppillistä heteronormatiivinen ajattelu ja kahtessa viimeisessä myös ainakin henkinen rasismi syntileiman kautta — siis minun mielestäni.

Osa keskustelijoista näkee asian Raamattu-kysymyksenä. Argumentin rakenne on seuraava: Raamattu kieltää homo- ja lesbosuhteet; kristityn on toteltava Raamattua; se, joka luistaa tässä asiassa on syvästi harhaoppinen ellei kokonaan lakkaa olemasta kristitty. Periaatteessa tämänkin argumentin kanssa voisi keskustella. Voidaan perustellusti kysyä, puhuuko Raamattu samasta asiasta kuin me puhuessaan miesten kanssa makaavista miehistä? Toiseksi tulee kysymys siitä, mikä Raamatussa on aikaan sidottua ja mikä ikuisesti pysyvää. Oma kokemukseni on, että kriittiset kysymykset torjutaan argumentilla, jonka mukaan niiden esittäjä on liberaaliteologi, jolle Pyhä Henki ei ole avannut kirjoituksia; mutta uskova kyllä tietää, mitä Henki puhuu.

Toiset taas näkevät asian synti- ja pelastuskysymyksenä. Jos tätä asiaa lakataan pitämästä syntinä, turmellaan koko kristillinen käsitys synnistä. Ja kun synti-käsitys on vinoutunut, ei armo- ja pelastuskäsityskään voi olla kunnossa. Välillä tähän argumenttiin lisätään mausteeksi kysymys parannuksen tekemisestä: kristillisen uskon pitäisi näkyä parannuksentekona ja homoseksuaalisuuttaan toteuttava elää avoimesti julkisynnissä. Johtopäätös on, että taipumustaan toteuttava homo on matkalla helvettiin. Joillakin keskustelijoilla on sen verran hengellistä itsesuojeluvaistoa suhteessa kadotustuomion lausumiseen, että jättävät viimeisen johtopäätöksen esittämättä.

Kahteen viimeiseen argumenttiin liittyy usein myös eräänlainen kiristys. Boikotoimme niitä, jotka hyväksyvät homostelun; boikotoimme myös niitä, jotka tekevät yhteistyötä niiden kanssa, jotka hyväksyvät homostelun; boikotoimme niitä, jotka eivät tuomitse niitä.... Tanskan kahdeksan järjestöjohtajan uhittelu on tuore esimerkki tästä. Sama kaiku oli askelten myös silloin kun Suomen Lähetysseuran yhdestä lähettiparista alettiin vaahdota. Suorastaan surkuhupaisaa on, että tämän argumentin esittäjät syyttävät toista osapuolta säännöllisesti kirkollisen yhteyden rikkomisesta.

Ihan omassa luokassaan on sitten kysymys, miksi rikotte kirkollisen yhteyden näin vähäisen asian takia? Asiaa pidetään vähäisenä, koska se koskee vain pientä vähemmistöä ja heilläkin vain yhtä elämänavuutta. Samaan aikaan tämä pieni asia on niin suuri, että koko kirkko tuhoutuu, jos vähänkin annetaan periksi. Niin ja pieni se tuntuu olevan nimenomaan sille, jota se koskettaa henkilökohtaisesti.

Muille kuin asianosaisille sivuasiasta tulee pääasia, jos he puolustavat omaa kantaansa kaikin mahdollisin keinoin. Eli kolmannella kotimaisella: by any means necessary.

Kompromissi?

02.12.2014 / Heikki Leppä

Yleensä neuvotteluissa ensin ladotaan kohtuuttomat vaatimukset, joista ei tingitä. Ja sitten aletaan tinkiä niistä. Tällä kertaa ajattelin lähteä toisesta päästä.

Minusta kirkon pitäisi turvata kotipaikkaoikeus niille jäsenille, joiden mielestä avioliitto on miehen ja naisen liitto. Yhtälailla minusta pitäisi antaa elintila niille, joiden mielestä rakkauden ja oikeudenmukaisuuden vaatimus edellyttää myös samaa sukupuolta olevien pariin kirkollista vihkimistä tai heidän muualla solmitun avioliiton siunaamista. Mitä sitten kirkon pitäisi vähintään tehdä sitten, kun uusi avioliittolaki astuu voimaan että nämä molemmat vaatimukset voisivat toteutua yhtä aikaa.

1) Kirkon tunnustus. Sille ei tarvitse eikä saa tehdä mitään. Piste.

2) Kirkkolaki 4 luku: 2§ Jumalanpalvelukset ja kirkolliset toimitukset Jumalanpalveluksista, sakramenteista ja kirkollisista toimituksista määrätään kirkkojärjestyksessä ja kirkkokäsikirjassa. Tuomiokapituli antaa tarvittaessa niistä täydentäviä ohjeita. Jumalanpalveluksissa sekä muissa kirkollisissa ja seurakunnallisissa tilaisuuksissa voidaan kerätä kolehti kirkon ja seurakunnan toiminnan sekä niiden tehtävää vastaavien tarkoitusten tukemiseksi. Kirkkolakiin ei tarvitse kajota. Piste.

3) Kirkkojärjestys 2 luku: D. Avioliittoon vihkiminen 18 § Kihlakumppanit vihittään kirkollisesti avioliittoon kirkkokäsikirjassa määrättyllä tavalla. Vihkimisen toimittaa pappi. Kirkollisesti vihittävien tulee olla rippikoulun käyneitä kirkon jäseniä. Jos toinen kihlakumppani ei ole kirkon jäsen, heidät voidaan vihkiä kirkollisesti, jos kirkkoon kuulumaton on muun kristillisen kirkon tai uskontokunnan jäsen. 19 § Sunnuntaina päiväjumalanpalveluksessa rukoillaan niiden puolesta, joiden avioliittoaikomus tai solmittu avioliitto kuulutetaan seurakunnalle. Vihkiminen toimitetaan kirkossa, kappelissa tai muualla, sen mukaan kuin vihittävät siitä sopivat papin kanssa. (16.5.2002/1202) 20 § Avioliitto, joka on solmittu muussa kuin evankelis-luterilaisen kirkon käyttämässä järjestyksessä, voidaan pyydetessä siunata. Kirkkojärjestykseen ei tarvitse kajota. Piste.

4) Kirkollisten toimitusten kirja. Avioliittoon vihkimisen ja Avioliiton siunaamisen kaavojen ohjetekstiin voidaan lisätä sanat: Samaa sukupuolta olevaa paria vihittäessä käytetään tätä kaavaa soveltaen. Tämä tosin on itsestäänselvyys, jota ilmeisesti tultaisiin toimeen. Mutta olisihan se tyylikästä.

5) Kirkon avioliitto-opetus. Minusta se on vastenmielisen heteronormatiivinen ja siinä luotu idylli perheestä, isä, äiti ja lapset, on tukevasti irti arjesta ja maan pinnalta. Ja sellaisena se kaipaisi perusteellisen remontin. Mutta tässä tilanteessa siltä osin kuin se koskee heteroseksuaaleja sille ei ole välttämätöntä tehdä mitään. Piste.

6) Kirkon avioliitto-opetus osa 2: Vaikka Jumala on luonut ihmisen mieheksi ja naiseksi sekä siunannut heidän liittonsa, hän on salatussa viisautessaan luonut jotkut ihmiset kumppaniksi mies miehelle ja nainen naiselle. Koska kirkon missio kohdistuu jokaiseen ihmiseen ja kaikkeen inhimilliseen kirkon pitää tukea näitä jäseniään ottaen huomioon se, millaiseksi heidät on luotu.

Tästä tukemisen tavasta kirkossa on erilaisia näkemyksiä. Toista ääripäätä edustavat ne, jotka eivät voi hyväksyä mies- ja naisparien liittoja ainakaan kirkollisesti. Toista ääripäätä edustavat ne, joiden mielestä kaikkien tulisi hyväksyä heidän avioliittonsa siinä kuin miehen ja naisen liiton.

7) Päätös: Tässä tilanteessa kirkossa ei ole sellaista konsensusta, että kirkko voisi päättää siitä, että papin velvollisuus on vihkiä samaa sukupuolta oleva pari. Monelle papille ja kirkon jäsenelle tämä on tunnustuskysymys. Toisaalta kirkossa on paljon niitä, jotka kokevat näiden parien erilaisen kohtelun vääräksi ja epäoikeudenmukaiseksi. Myös heille tämä on uskon kysymys. Tämän vuoksi niille papeille, jotka katsovat, että samaa sukupuolta olevien parien sitoutumisessa keskinäiseen rakkauteen ja huolenpitoon toteutuu parhaiten Jumalan hyvä tahto heidän kohdallaan, annetaan omantunnonvapaus vihkiä tällaisia pareja suomalaisen yhteiskunnan hyväksymään avioliittoon ja siunaamaan tällaiset avioliitot. Seurakunnan tulee antaa tila tällaiseen vihkimiseen tai siunaukseen. Kaikki muu pidetään siis ennallaan, paitsi että papeille annetaan omantunnonvapaus vihkiä sateenkaaripareja ja seurakunnalle velvollisuus tarjota tila. Minulle on yhdentekevää, antaako sen vapauden kirkolliskokous, piispainkokous, vai oman hiippakuntani piispa. Tärkeää on vain lupa palvella kaikkia seurakuntalaisia niin että siitä voi vastata Jumalan ja ihmisten edessä - mukaanluettuna sateenkaariperheet.

Kirkon on tehtävä päätös

11.09.2015 / Heikki Leppä

On sanottu, että kirkolla on aikaa. Moneen asiaan tämä pätee. Mutta kun avioliittolaki muuttuu 1.3.2017, loppuu myös hiekka kirkon tiimalasissa. Sitä ennen on kirkon tehtävä päätös siitä, miten se toimii jatkossa. Jos päätöstä ei tehdä, se syntyy.

Kirkko voi tehdä kolme erilaista päätöstä, joista ainakin kaksi vaatii $\frac{3}{4}$ enemmistön kirkolliskokouksessa:

- 1) Kirkko voi muuttaa kirkkojärjestyksen 2 luvun 18 §:n 2 momentin muotoon: Kirkollisesti vihittävien tulee olla rippikoulun käyneitä kirkon jäseniä, mies ja nainen. Jos toinen kihlakumppani ei ole kirkon jäsen, heidät voidaan vihkiä kirkollisesti, jos kirkkoon kuulumaton on muun kristillisen kirkon tai uskontokunnan jäsen. Tämä muutos vaatii $\frac{3}{4}$ enemmistön kirkolliskokouksessa.
- 2) Kirkko voi lisätä kirkollisten toimitusten kirjaan rivin: Samaa sukupuolta olevaa paria vihittäessä käytetään tätä kaavaa soveltaen. Tämäkin muutos vaatii $\frac{3}{4}$ enemmistön kirkolliskokouksessa.
- 3) Kirkko voi päättää, että seurakuntalaisella, myös mies-mies- ja nais-nais-pareilla, on oikeus avioliittoon vihkimiseen, mutta yksittäistä pappia ei velvoiteta toimittamaan tällaista vihkimystä. Käsittääkseni tällainen ohje ei ihan välttämättä vaadi $\frac{3}{4}$ enemmistöä kirkolliskokouksessa.

Jos mitään näistä ratkaisuista ei tehdä päädytään kaksitulkintaiseen tilanteeseen.

- 1) Voidaan tulkita, että nykyisen käytännön, että vihitään vain heteropareja, muutos vaatii kirkkojärjestyksen tai toimitusten kirjan muutoksen. Tätä tulkintaa on moni teologi perustellut

omasta teologiastaan käsin. Tämän tulkinnan ongelmana on se, että kukaan ei takaa sen oikeellisuutta, jos asia menee oikeuteen. Jos mies-mies- tai nais-nais-pari haastaa kirkon oikeuteen, koska he ovat rippikoulun käyneitä kirkon jäseniä, mutta heitä ei suostuttu vihkimään, niin esimerkiksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen päätös voi olla kirkolle langettava.

2) Mutta on myös toinen mahdollinen tulkinta. Nykyinen käytäntö on, että kirkko vihki kaikki ne, jotka yhteiskunta vihki ja jotka täyttävät rippikoulua ja kirkon jäsenyyttä koskevat ehdot. Tämä käytännön muutos vaatisi KJ 2 luvun 18 §:n muutoksen. Tämän tulkinnan ongelma puolestaan on siinä, että vihkivästä papista voidaan kannella tuomiokapituliin. Aivan varmaa on, että avioliitto on pätevä. Mutta aiheutuuko vihkimisestä seuraamuksia papille? Espoolainen kirkkoherra on jo luvannut piispankin puolesta potkut.

Viittaus naispappeusratkaisuun ei ratkaise kysymystä. Siinä mielessä tilanne oli sama, että laki ei sanonut, että papin pitää olla mies. Mutta kun 1955 paltamolainen uskonnonlehtori Liisa Riippa haki Kuopion hiippakunnan tuomiokapitulilta pappisvihkimystä eikä häntä vihitty, syntyi ennakkopäätös. Se jäi voimaan, kun siitä ei valitettu.

Myöskään parisuhdelain kanssa käyty pohdinta ei välttämättä riitä kirkon kannan ilmaukseksi. Silloin kirkossa korostettiin rekisteröidyn parisuhteen ja avioliiton eroa. Siis rekisteröityä parisuhdetta ei voi siunata avioliiton siunaamisen kaavalla, koska se ei ole avioliitto. Voiko mies-mies- tai nais-nais-parin avioliiton siunata. Käsikirjasta ei ainakaan tarvitse muuttaa pilkkuakaan.

Pitäisin jokseenkin varmana, että jos kirkko ei tee päätöstä, jotkut papit alkavat vihkiä. Vihkimisistä kannellaan kapituliin eikä kukaan takaa, että kapitulit noudattavat yhtenäistä linjaa. Jos vaaka kallistuu torjuvaan suuntaa, niin linjaa haetaan myös oikeusistuimista. Eräänlainen kauhuskenario on, että joku pappi saa kapitulista rangaistuksen ja vuoden päästä oikeus toteaa, että kirkon pitää vihkiä. Tällainen tilanne ei ole kenenkään etu. Kaikkein vähiten se on kirkon etu.

Kieltäydyn pitämästä lähimmäiseni avioliittoa ei-avioliittona

17.01.2016 / Heikki Leppä

Piispainkokouksen selvityksessä 2010 muistutetaan niistä periaatteista, jotka kuuluvat kunnioittavaan kohtaamiseen. Selvityksen mukaan ”kirkko on valmis kohtaamaan jokaisen ihmisen ja tukemaan häntä erilaisista elämänvalinnoista riippumatta, vaikka kirkko opetuksessaan pitää kiinni ihanteestaan, jonka mukaan avioliitto on Raamatun ja kirkon tunnustuksen mukaan ainoastaan miehen ja naisen välinen.” (Parisuhdelain seuraukset kirkossa, s. 129).

Minua vaaditaan siis määrittelemään 1.3.2017 alkaen joidenkin lähimmäiseni laillisesti soplittu avioliitto ei-avioliitoksi.

Kieltäydyn luopumasta luterilaisuuden periaatteesta, että avioliitto on maallinen järjestys, jonka ehdoista säättää valtiovalta CA 16, CA 28, VK liite: Avioliittoon vihkiminen. Jos kirkon tunnustusta tässä asiassa muutetaan, joudun luonnollisesti harkitsemaan syntynyttä tilannetta. On tärkeä huomata, että Tunnustuskirjojen kohdat, joissa puhutaan miehen ja naisen välisestä avioliitosta, liittyvä kontekstiin, jossa puolustetaan avioliittoa selibaattivaatimuksia vastaan. Sen sijaan avioliiton

määrittäminen maalliseksi järjestykseksi liittyy nimenomaan yhteyksiin, joissa halutaan rajata avioliittoasiat pois kirkollisesta vallankäytöstä.

Kohta puoli vuosituhatta luterilainen kirkko on vihkinyt ne, jotka valtio on pyytänyt vihkimään. Avioliittokäsitys on ollut yhtenevä valtion kanssa. Kun valtion laki ja käytännöt ovat muuttuneet, myös kirkko on seurannut ilman eri päätöstä. Kieltäydyn hyväksymästä sitä, että tämä vuosisatainen käytäntö hylätään ilman perusteellista valmistelua ja laintasoista päätöstä, pelkällä toteamisella.

Kieltäydyn rikkomasta valtion virkamiehen valaani, jossa olen sitoutunut yhteiskunnan laillisiin järjestyksiin, joihin Suomen lain mukainen avioliitto kuuluu.

Avioliittoon vihkimisen ja avioliiton siunaamisen kaavojen opastustekstejä ei ole hyväksytty sitä varten, että niillä määriteltäisiin sitä, mikä kuka voidaan vihkiä avioliittoon. Sen sijaan KJ:ssä on säädetty kirkollisen avioliittoon vihkimisen ehdot: kirkon jäsenyys ja rippikoulun käyminen. Avioliiton siunaamisen ehdot ovat vielä yksiselitteisemmät: "Avioliitto, joka on solmittu muussa kuin evankelis-luterilaisen kirkon käyttämässä järjestyksessä, voidaan pyydetessä siunata." KJ2:20. Pidän arveluttavana sitä, että jossain toisessa tilanteessa päätettyjen toimituksen sanamuotojen perusteella rajoitetaan seurakuntalaisen laissa säädettyjä oikeuksia.

Kieltäydyn suostumasta siihen, että minulle määrätään virkavelvollisuudeksi olla pitämättä lähimmäiseni avioliittoa avioliittona.

Raamattu ja kahden miehen tai kahden naisen avioliitto

24.08.2016 / Heikki Leppä

Minulta on kysytty, miten Raamatun pohjalta voi päätyä kannattamaan kahden miehen tai kahden naisen välistä avioliittoa ja sen kirkollista vihkimistä. Mikään perustelu ei vakuuta kaikkia ihmisiä, ei tämäkään.

Erilaiset vihki- ja siunaustoimet eivät yleensä perustu Raamatussa olevaan selkeään käskyyn. Ne perustuvat siihen, että erilaisissa taitekohdissa ihmiset haluavat kääntyä Jumalan puoleen ja pyytää häneltä siunausta ja varjelusta. Ne poikkeavat tässä kasteesta ja ehtoollisesta, joista on nimenomainen Jeesuksen sana. Asetussanojen puute ei ole siunauksen tai vihkimisen este. Tästä ei seuraa, että Raamatun pohjalta voitaisiin tai pitäisi siunata mitä hyvänsä.

Keskustelussa on toistuvasti ollut esille luomiskertomus: Jumala loi ihmisen mieheksi ja naiseksi ja siunasi heidät. Kertomus voidaan tulkita ahtaasti ja yksilökeskeisesti: Jumala loi ihmisen heteroseksuaaliseksi mieheksi ja heteroseksuaaliseksi naiseksi ja siunasi heidän kahden liiton. Kertomus voidaan tulkita väljemmin niin, että mies ja nainen sisältävät myös seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt. Ahtaan ja väljän tulkinnan eron tulee ymmärrettäväksi, jos ajattelemme vaikkapa intersukupuolista ihmistä, joka ei ole täysin mies eikä nainen. Edelleen siunaus voidaan ymmärtää yksilökeskeisyyden sijaan kollektiivisesti yhteisöä koskevaksi. Siis esimerkiksi lapseton täti, setä tai eno voi olla osallinen siunauksesta, kun hän hoitaa veljen tai sisaren lapsia. Ahdas ja yksilökeskeinen tulkinta nostaa ihmisyyden normiksi heteroseksuaalin hedelmällisen miehen ja heteroseksuaalin hedelmällisen naisen. Väljä tulkinta sukupuolista ja kollektiivinen tulkinta

siunauksesta antavat täyden ihmisyden myös seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille ja lapsettomille. Kysymys ei ole siitä, kumpi on oikea tulkinta, vaan kumman tulkinnan me itse kukin valitsemme.

Edelleen keskustelussa on viitattu 3. Mooseksen kirjan kieltoon *maata miehen kanssa niin kuin naisen kanssa maataan*. Tämä voidaan tulkita ikuiseksi kielloksi kaikille homoseksuaaleille suhteille. Silloin kuitenkin vähätellään sitä eroa, joka oli muinaisen Lähi-idän kulttuurilla ja omallamme. Silloin miehen makaaminen niin kuin naisen kanssa maataan oli miehen häpäisemistä ja yhteisön silmissä törkeä rikos. Tänä päivänä kahden toisistaan välittävän ihmisen sitoutuminen on suomalaisen yhteiskunnan hyväksymä ja yleisesti myönteisenä pidetty asia. Voi ajatella, että miehen makaamiskielto on Jumalan sana, mutta eri tilanteessa kuin missä elämme.

Toisaalta luterilaisuudessa on aina tehty ero Raamatun pysyvän totuuden ja aikaan sidotun aineksen välillä. Tätä eroa ei ole tehty Raamatun sanamuodon perusteella. Siksi tulkinta, että miehen makaamiskielto kuuluu Raamatun aikaansa sidottuun, on täysin asiallinen ratkaisu.

Paavali kirjoittaa: *Naiset ovat vaihtaneet luonnollisen sukupuoliyhteyden luonnonvastaiseen, ja miehet ovat samoin luopuneet luonnollisesta yhteydestä naisiin ja heissä on syttynyt himo toisiaan kohtaan.* (Rm 1:26b-27a) Monet homoseksuaalit ovat kokeneet, että tämä kohta ei koske heitä, koska he eivät ole koskaan vaihtaneet seksuaalisuuttaan toiseksi. Ne, jotka haluavat argumentoida tällä kohdalla homo- ja lesbosuhteita vastaan joko ohittavat koko asian merkityksettömänä tai väittävät kaikkien ihmisten olevan pohjimmiltaan heteroita.

Tässäkin kohdassa voidaan tehdä ero Raamatun pysyvän totuuden ja aikaan sidotun aineksen välillä. Siksi tulkinta, että Paavali toistaan oman aikansa juutalaisen näkemyksen, joka kuuluu Raamatun aikaansa sidottuun, on täysin asiallinen ratkaisu.

Toinen Paavalin kohta, johon vedotaan ovat 1 Kor. 6:9 paheluettelossa esiintyvät sanat arsonokoites ja malakoi. Kummankaan sanan merkitys ei ole yksiselitteinen. Sana arsonokoites esiintyy ensimmäisen kerran kreikan kirjallisuudessa Paavalilla ja sen myöhemmät esiintymiset riippuvat tästä kohdasta. Täyttä varmuutta ei ole, mutta paras arvaus on, että sana tarkoittaako homoseksuaalia prostituoitua. Malakos merkitsee pehmeää ja viitanee naismaiseen mieheen. Näiden tulkitseminen tarkoittamaan kaikkia homoseksuaaleja on tekstin ylitulkintaa; siitä voi keskustella, kuinka paljon ylitulkintaa.

Tämänkin kohdan voidaan katsoa heijastavan Paavalin aikaansa sidottuja käsityksiä. Lisäksi on syytä huomata, että Paavali ei kummassakaan kohdassa ota kantaa homoseksuaaliin suhteisiin vaan argumentoidessaan ihan toisesta asiasta tulee sanoneeksi jotakin (kielteistä) tästäkin asiasta.

Yhteenvetona kohdista, joiden perusteella on katsottu, että Raamattu estää vihkimästä kahta miestä tai kahta naista keskenään avioliitto, voi todeta seuraavaa. Raamattua voidaan tulkita niin, että kahta miestä tai kahta naista ei voi vihkiä avioliittoon. Mutta hyvin perustein voidaan argumentoida, että kohdat eivät puhu samasta asiasta kuin me 21. vuosisadalla. Toisaalta voidaan argumentoida, että kohdat heijastavat oman aikansa käsityksiä, eivätkä ole normatiivisia nyky-kirkolle. Itse en näe, että uskollisuus Raamatulle estäisi vihkimästä kahta miestä tai kahta naista avioliittoon.

Jeesuksen eettisen opetuksesta nostan kaksi, minulle keskeistä, lausumaa. Ensimmäinen kuuluu: *Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille. Tässä on laki ja profeetat.* (Mt

7:12) Tulkitsen tätä niin, että kun itse tahdon omalle parisuhteelleni yhteisön tunnustuksen, minun tulee antaa sama tunnustus myös lähimmäiseni parisuhteelle.

Jeesus kulki edelleen ja meni sen seudun synagogaan. Siellä oli mies, jonka käsi oli surkastunut. Fariseukset tahtoivat nostaa syytteen Jeesusta vastaan ja kysyivät häneltä: "Saako sapattina parantaa?" Jeesus vastasi heille: "Jos jollakulla teistä on lammas ja se putoaa sapattina kuoppaan, niin kai hän tarttuu siihen ja nostaa sen sieltä ylös! Ja onhan ihminen paljon arvokkaampi kuin lammas. Kyllä sapattina on lupa tehdä hyvää." Sitten hän sanoi miehelle: "Ojenna kätesi." Mies ojensi kätensä, ja se tuli ennalleen, yhtä terveeksi kuin toinenkin käsi. Mutta fariseukset menivät ulos ja ryhtyivät suunnittelemaan, miten saisivat Jeesuksen raivatuksi pois tieltä. (Mt 12: 9-14). Tulkitsen tämän niin, että Jeesuksen julistuksessa ihmisestä välittäminen menee lain kirjaimen yli. Paavali kirjoittaakin: Kirjain näet tuo kuoleman, mutta Henki tekee eläväksi. (2 Kor 3:6b).